

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L. 1.750

Letna naročnina L. 3.500

Letna inozemstvo L. 4.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXV. - Štev. 27 (1259)

Gorica - četrtek, 5. julija 1973 - Trst

Posamezna številka L. 80

Glavne smernice Pavla VI. za sveto leto

Pavel VI. je napovedal sveto leto prav v času, ko so mnogi bili gotovi, da po drugem vatikanskem koncilu jubilejnih svetih let ne bo več. Sprašuje se, ali bodo ljudje te moderne dobe, ko se je v nekaj desetletjih mišljenje tako spremenilo in je življenje tako različno, ko je toliko oprekanja proti naravi in duhovnim vrednotam, ali bodo mogli razumeti in sprejeti pravi smisel svetega leta: tj. njegovih velikih namenov, pokore, spreobrnjenja od vidnega k nevidnemu, od pogreznjenosti v posvetnost k večnostnim vrednotam.

Sam odgovarja, da upa v pozitiven odziv Cerkev, ki se bo z novim pogumom trudila za osebno in občestveno spreobrnjenje in se tako krepko usidrala v načela in duhovne vrednote, ki jih je razglasil zadnji vesoljni zbor, čigar desetletnica sovpada prav s svetim letom 1975.

Glede na ostali svet, kateremu mora Cerkev nuditi ta izredna sredstva milosti, pa se ne smemo toliko spraševati, v koliki meri bo zmogel ta moderni svet milost svetega leta sprejeti in razumeti, ampak je zadosten razlog, če se zavedamo, kako je te obnove prav ta moderni človek potreben.

DUHOVNI ZNAČAJ SVETEGA LETA

Sv. oče želi, naj bi imelo sveto leto — po izročilu Cerkev — zares čisto duhovni značaj. Mnogi časopisi pa so objavili novo vico o svetem letu na popolnoma neduhoven način. Prineslo bo — pravijo — lepše dni, veliko dohodkov in dobička. Navedli so za primer dobičke, ki so jih romarji iz vsega sveta prinesli v Rim leta 1950. Ta vsota, pravijo, da je znašala 267 milijard lir. Želeli so uspeh ekonomiji tudi v letu 1975, za katero predvidevajo organizatorji kakšnih 25 milijonov romarjev. Naj bo kakorkoli že, papež je določil, naj bi denar, ki ga bodo v Rimu pustili svetoltni romarji, namenili tistim, ki so pomoči najbolj potrebni — barakarjem in brezdomcem.

PRAZNOVALO SE BO PO VSEH KRAJEVNIH CERKVAH

Način praznovanja svetega leta je tudi spremenjen v zvezi s koncilskim pojmovanjem Cerkev. Svetega leta ne bo namreč obhajala samo vsa Cerkev, ampak naj se praznuje tudi po vseh krajevnih Cerkvah. Od 10. junija letos do božiča 1974 naj se torej vrši po vseh krščanskih krajih, po vseh krajevnih Cerkvah. Tako bodo obhajali sveto leto v Vietnamu, v Braziliji, v Sev. Irski, v Jeruzalemu in Kairu. Povsod. S to spremembo je sveto leto organizirano tako, da bo mogoče pritegniti čim več ljudi k učinkoviti udeležbi jubileja. Poudarjen je, v duhu drugega vatikanskega koncila, pomen krajevnih Cerkev in je obenem odvzet v nekem smislu monopol, ki ga je doslej Rim vedno imel nad svetim letom. Kdor bo pa zmogel in hotel, naj potem poroma še na grobove prvakov apostolov in v katakombe, na grobove mučencev.

NOTRANJA PRENOVA LJUDI

Med smernicami, ki jih je narekoval sv. oče je glavna in bistvena notranja prenova ljudi. Človek se mora v notranjosti prenoviti. Ko so ob smrti Janeza XXIII. mnogi mislili, da bo tudi koncil zamrl, je Pavel VI. z veliko vero in pogumom koncil nadaljeval, kar je pač še težje kot ga začeti, in ga pripeljal do znanih velikopoteznih zaključkov. Noče pa, da bi smernice koncila šle v pozabo, zato je sedaj ob desetletnici naznanil temeljito izpraševanje vesti vsega božjega ljudstva. Kako se je božje ljudstvo trudilo za resnično spreobrnjenje, v kakšni meri je uresničilo znake koncila? Po tem premisleku in ugotovitvah naj z novim pogumom začne s tem težkim, a nujno potrebnim prizadevanjem.

V PONIZNI MOLITVI IN POKORI

Milosti spreobrnjenja pa ni mogoče doseči, pravi papež, kakor le s ponižno molitvijo in pokoro. Ponovno poudarja nuj-

nost pokore, njen smisel in njen izraziti krščanski pomen. Vse prizadevanje za resnično spreobrnjenje v svetem letu naj bo neke vrste veliko spokorno delo: prostovoljno opravljanje spokornih del poleg tistih, ki jih nalaga vsakdanje življenje.

Beseda pokora pa je današnjemu človeku tuja. Pij XII. je rekel, da je za današnjega človeka najhujše to, da je izgubil čut za greh in torej tudi čut za pokoro. Pravijo, da so bili v srednjem veku ljudje »veliki grešniki, a tudi veliki spokorniki«. Kljub številnim grehom niso izgubili vere v večno veljavne vrednote in so imeli jasne pojme o dobrem in hudem.

Zdi se, da sv. oče ponavlja Marijino naročilo iz Fatime: molitev in pokora, to je poziv za spreobrnjenje kristjanov in ne nevernikov — bo rešila svet. Pisatelj Rebula pravi: »Molitev je še vedno — tudi danes — največja duhovna atomska sila.«

SPRAVA Z BOGOM IN MED LJUDMI

Druga važna smernica za sveto leto je sprava z Bogom in med ljudmi. Človek mora najti pravo razmerje do Boga in do sočloveka. Dejansko vodi spreobrnjenje duha in sleherna spokorna vaja po svojem bistvu do sprave z Bogom in Kristusom in do sprave z brati, do sprave v katoliški Cerkvi in v njenem razmerju do drugih Cerkev, do sprave v družbi med vsemi ljudmi brez razlike razredov, ras in narodnosti. To je tista sprava, ki je pot k edinosti, ki se bo uresničila v Kristusom, prenovitelju vseh zemeljskih stvarnosti, ki po svoji daritvi, neizčrpnem viru življenja in odrešenja, združuje srca.

Cerkev se zaveda, da je nujno potrebna vrnitev k Bogu, če hoče doseči obnovev v edinosti vseh, ki verujejo v Kristusa. Zato vabi vse, tudi nekatoličane. Gotovo bodo mnogi izmed njih molili po svetoltnih namenih in se obenem bližali spoznanju, kaj je vesoljna Kristusova Cerkev, ki je zmožna takih svetovnih podvigov. Dočim so ostale Cerkev, kljub vsej »avtokefalnosti« preveč odvisne od svetne oblasti in premnogokrat ob odločilnih trenutkih odpovedo. V zgodovini so svetni vladarji zares želeli izrabljati Cerkev v svoje namene: tako naj bi čuvala Rimljanom Konstantinove dobe rimski imperij, graščakom fevdalni družbeni sistem, kapitalistom zasebno lastnino, liberalcem antikomunizem, marksistom revolucijo (Rebula: »Smer - nova zemlja«). Toda Cerkev se, predvsem v zadnjem času, kaže v vsem svojem sijaju kot samostojna ustanova, ki gre z lastnimi, čeprav krvavimi nogami skozi zgodovino človeštva in priča vsemu svetu rešenju v Kristusa.

Nadalje naj bi imelo sveto leto ekumenski značaj tudi v notranjosti Cerkev. Znano je, da nekateri njeni udje rušijo ednost in celo tajijo nekatere verske resnice, kot npr. Kristusovo božanstvo.

Tudi škofovski sinodi v Rimu leta 1974 naj bi sveto leto pomagalo z molitvijo do pozitivnih uspehov, saj bo njena glavna tema evangelizacija sodobnega sveta.

SADOVI ZA VES SVET

Končno ves svet — tudi neverni — naj bi bil deležen sadov svetega leta. Saj je prenova duha prva izmed poti, ki jih je treba prehoditi za doseg miru. Sv. oče pravi: »Toliko molitev in pokore pač ne bo zastonj, brez uspeha.«

Mi sicer o vsem tem govorimo po naših cerkvah maloštevilnim ženicam in kopicam raztresenih otrok, toda sedaj v svetem letu bodo te velike ideje prodrle v svet. Družbena občila jih bodo razglašala. Tudi nasprotniki bodo nehoti o tem razmišljali in nobena stvar ne ostane popolnoma brez uspeha. Vsi se spominjamo, kako je še pred kratkim povsod krožila krilatca: papež je vojni hujskač.

Po naporu zadnjih papežev so te govornice popolnoma utihle in nekateri državniški so celo predlagali, naj bi se podelila Nobelova nagrada za mir Pavlu VI.

Državniki si sicer prizadevajo, večina z iskrenostjo, da bi vzpostavili pravo razmerje med ljudmi in med narodi — pravi

V vročem poletju je navadno že več let v Italiji tudi politično precej vroče. Ni slučaj, da so se prav v poletnih mesecih v državi odigravale že v preteklosti večje politične krize. Kdo se ne spominja na julij pred dobrimi desetimi leti, ko je prišlo do sestave Tamborinijeve vlade s podporo neofašistov in do nevarnih zapletljivcev v zvezi s tem, ko je bil resno ogrožen državljanski mir? Kdo je že pozabil na s tem povezano zadevo SIFAR? Ali pa če gremo nekoliko bliže, na razne tako imenovane »kopališke« vlade, ki jih je sestavljal kot nekak »deus ex machina« prav sedanji državni poglavar? Pa politični kongresi raznih velikih strank in sindikatov, ki prav v tem obdobju navadno kar mrgolijo. In volitve, ali niso navadno vedno na pragu hudega poletja?

Nočemo s tem reči, da moramo nujno vezati letne čase in politično življenje v Italiji, vendar nekaj je tudi na tem. Naj bo tako ali drugače, spet se znajdemo pred vladno krizo, ki so jo spočeli dogodki ne zadnjega tedna ali meseca, ampak že daljši razvoj v državi. Po zadnjem kongresu Krščanske demokracije je spet prišlo med drugim tudi do ustalitev v večinski stranki, čeprav je morda ta ustalitev v marsičem le bolj

zunanega videza. Novi politični tajnik KD Fanfani ima sedaj vso možnost, da tudi dejansko pokaže svoj prestiž in avtoriteto v stranki, kateri je v preteklosti večkrat naredil tudi nekaj slabih uslug. Prejšnji tajnik KD Forlani je bil morda bolj drugorazredna osebnost, znal pa je vseeno KD vlti nekaj novega zagona in je pokazal tudi praktični smisel za realistično politiko v stvarnih okoliščinah.

NOVI LEVI SREDINI NAPROTI

Ves ta proces iskanja nove večine je v akciji že od začetka leta sem. Sredinska vlada z liberalci je v raznih vrstah KD in socialne demokracije, pa tudi republikancev vzbudila nevoljo in že od samih vodilnih prvakov teh strank, kot so Rumor, Tanassi in La Malfa so padli predlogi za iskanje nove možnosti sodelovanja s socialisti. Vmes je bil še kongres PSI, ki je sicer dal nejasne perspektive za reševanje demokracije v Italiji, zlasti v tekmi med zmernejšo De Martinovo in radikalnejšo filokomunistično Mancinijevo strujo. Čas je vseeno prinesel svoje in po kongresu KD je prišlo do odstopa Andreottijeve vlade. Zadnji tedni so že bili polni živahnih političnih stikov med krščanskimi

demokrati, socialnimi demokrati, republikanci ter socialisti za sestavo skupnega vladnega programa. Predsednik republike je zaupal nekdanjemu ministrskemu predsedniku Rumorju mandat za sestavo nove levo sredinske vlade, in sedaj so še v teku zadnji razgovori o programu in sestavi vladne koalicije.

Gotovo je, da nova vlada leve sredine ne bo mogla v vsem in dobesedno posnemati prejšnjih shem levosredinskih vlad od Mora in Fanfanija do Rumorja in Colomba. Izkušnje zadnjih nekaj let so pokazale, da je treba dati levi sredini trdnjšo osnovo. Treba je predvsem doseči jasno razmejitev nove večine v odnosu do komunistov, ki bi tako ali drugače vedno radi prišli do soodločanja. V tem so zlasti socialisti resno postavljeni pred vse svoje odgovornosti in od njih zadržanja in lojalnosti je predvsem odvisen uspeh ali neuspeh nove leve sredine. Če bo PSI še vedno ljubimkal s komunisti, bo nova vlada že v samih temeljih izpodkopana. Pa tudi dobra enoletna izkušnja z liberalno stranko je gotovo pomenila za KD in druge partnerje preizkusni kamen in novo gledanje na vse stranke demokratičnega loka.

O vladi sami in o njenem pomenu bomo lahko govorili sicer še ob točni sestavi in ob njenem uradnem programu. Izgleda, da bodo stopili kot ministri v vlado vsi pomembnejši predstavniki vladnih strank, kot so Moro, Andreotti, Colombo ali Taviani za KD, De Martino in Giolitti za PSI, Saragat in Tanassi za PSDI ter La Malfa in še kdo drug za PRI. Vlada naj bi torej odražala čim večjo reprezentativnost glavnih strank koalicije.

Prva seja novoizvoljenega deželnega sveta

7. julija se bo začelo delo novoizvoljenega deželnega sveta Furlanije-Juljske Benečije. Dnevni red prve seje predvideva imenovanje začasnega urada predsedstva in zaprisege novoizvoljenih svetovalcev, zatem glasovanje za imenovanje predsednika sveta, dveh podpredsednikov in štirih tajnikov.

Dr. Berzanti, ki je bil devet let predsednik deželnega odbora, tj. deželne vlade, je izjavil, da tega mesta ne sprejme več. Novi deželni odbor bo zato moral iskati tudi novega predsednika.

★

Razstava modernih del v Vatikanu

Vatikanska umetniška galerija je sprejela v svoje prostore tudi dela modernih umetnikov. Novi oddelek so odprli v soboto 23. junija. Sv. oče si je ogledal razstavljene umetnine in se tudi razgovarjal z umetniki, ki jih je srečal ob razstavljenih delih. Nad sto umetnikov je odstopilo svoja dela vatikanski umetniški galeriji.

★

Koncert v Vatikanu

Orkester rimskega sedeža RAI-TV je v soboto 23. junija pred sv. očetom izvajal koncert pod vodstvom dirigenta Leonarda Bernsteina. Koncert je bil v dvorani za papežev avdienco. Prisotni so bili kardinali, nadškofje in škofje, člani diplomatskega zbora ter številno občinstvo. Orkester je izvajal Bachova dela in nekatere skladbe dirigenta Bernsteina. Izvajanje je bilo brezhibno. Sv. oče se je dirigentu in članom orkestra toplo zahvalil.

Razne politične novice

NOVI PREDSEDNIK SENATA

Namesto dosedanjega predsednika senata Fanfanija, ki je postal tajnik KD, je visoka zbornica izvolila za svojega predsednika načelnika senatne skupine KD sen. Spagnollija, ki je doma iz Tridenta. Spagnolli je bil že minister v raznih vladah in eden izmed vodilnih osebnosti KD v severni Italiji.

UDAR V URUGVAJU

Druga nemirna država je Urugvaj. Tudi v tej deželi je bil državni udar, ki ga je izvedel predsednik Bordaberry. S pomočjo vojakov je razpusil parlament in prevzel vso oblast. Delavski sindikati so sicer oklicali splošno stavko, toda na vojaški pritisk so jo morali preklicati.

ZAROTA V IRAKU

Tretja država v vrsti notranjih državnih prekucij je Irak. Tu se je skoro dobesedno ponovila zgodba iz časov kralja Davida. O tem kralju pripoveduje zgodovina, da je imel sina Absalona. Ta je smrtno sovražil polbrata Amnona. Da bi se nad njim maščeval, je nekoč povabil na slovesno večerjo vse kraljeve otroke, oziroma vse svoje polbrate in polsestre; moral

mir. Toda ker ni prave podlage za to spravo, marsikje je celo borba proti vsemu, kar je božjega, se narodi znova znajdejo v začaranem krogu nezaupanja, neiskrenosti, prevare, sovraštva, priprave na vojno in resničnega vojskovanja.

Pri vsem napredku tehnike in znanosti ostaja človek vedno neizpremenjen. Sam ne more doseči sredstev, s katerimi bi rešil samega sebe.

Bog daj, da bi svet spoznal, kar je J. Kennedy dejal, opirajoč se na sv. pismo, v svojem nastopnem govoru: »Blagor narodu, kateremu je Bog Gospod.«

Sv. oče priporoča, naj vzamemo resno namene svetega leta, to je vse tiste, ki so navedeni v zgornjih točkah, zato da bomo deležni njegovih sadov vsi udje Cerkev in bo ves svet spoznal, da je Kristus edini rešitelj sveta.

LOJZE ROZMAN

Korumbajski Don Bosko Težka pot do narodne sprave

II.

V bližini naše bajte sem nekega večera slišal, kako je neki moški strahotno rjovel: dva njegova sinova, ki sta ga zalotila, ko je v pijanosti neusmiljeno pretepal svojo ženo, sta se spravila nadenj s palicami, stoli in z nožem in ga do smrti pobila.

Kako grdo je in vendar se pogostoma vidi, ko se moški prepirajo in pretepa. Zelo velikokrat pride do hudih telesnih poškodb, kajti v navalu jeze in maščevanja izgubijo razsodnost in se ne znajo več kontrolirati. Pograbijo, kar jim pride pod roko; nož in pištola sta vedno kje blizu; in kdor se hoče maščevati, že najde priložnost. Zato je toliko smrtnih primerov.

Nekoliko dalje, na zasmelnem igrišču, je neko soboto skupina fantov ubila prijatelja, ker so se bali, da bi jih izdal. Da bi trupla nihče ne mogel prepoznati, so ga odvedli daleč stran, polili glavo z bencinom in zažgali... Drug fant, temne polti, znan kot drzen tat in ropar, se je pred policijo, ki ga je zasledovala, skrtil v močvirju ob reki; njegovi prijatelji pa so medtem skušali razbiti policijski avto, ki je čakal tam blizu. Ta nesrečnej je zadnje čase nekoga ubil in je končno prišel v roke pravici.

Moški, ki po kratkem pomenku vzame k sebi žensko ali jo nenadoma zapusti, tudi z mnogimi otroki, in se zanjo nič več ne briga, je tukaj nekaj vsakdanjega. Tudi ženska pogostokrat stori tako. Spominjam se neke ženske, kateri je umrla dvanajstletna hčerka: tri dni je od žalosti in bolečine tulila okoli razpadajočih barak, kjer ni bilo nikogar, ki bi ji mogel pomagati. Ni imela niti rjuhe, da bi vanjo zavila mrtvo hčer, in še manj si je mogla privoščiti krsto za pogreb. Dobre učiteljice so poskrbele za vse, čez noč so sešile celo primerno obleko. Pri maši za sedmi dan matere ni bilo. Mož je potem povedal, da je prejšnji dan vzela dva od trinajstih otrok in z nekimi drugim moškimi odšla v kraj, kjer je imela drugega otroka. Podobne reči se pogostoma dogajajo, zdaj tu zdaj tam, in mi jih imamo neprestano pred očmi.

POHOJENO CVETJE

Mislim, da se vse te stvari in še nešteto drugih podobnih dogajajo zato, ker ni ljubezni v našem življenju, v življenju teh nesrečnih bitij. To je po mojem mnenju največja revščina. Pomanjkanje ljubezni se čuti že v najnežnejši dobi. Temu je treba pridati še slab zgled vseh, tudi staršev. Redko je videti kako mam, ki bi poljubila otroka. Otroci se ne morejo naučiti ljubiti, če ljubezni nikjer ne vidijo in ne čutijo. Otroci, ki so navajeni na vse, na bolezen, na lakoto, na umazanijo, na neslogo, na pretepanje, ne morejo rasti dobri in pridni. Zlo in hudobija jih vedno huje prepletata in se vanje zajedata. Koliko jih polovi policija, koliko se jih pridruži raznim tatinskim in roparskim tolpom, koliko jih uide z doma, se klatijo po cestah, spijo na pločnikih, v skladiščih, po vežah v javnih poslopih, v parkih ali na bregu ob reki in v starih ali zapuščenih čolnih.

Celo v šoli se kaže nagon po maščevanju, obrekovanju in hudobiji; tako dečki kakor deklice se prepirajo, pretepaajo, praskajo, se izzivajo na dvoboj, ki naj bi se vršil kje drugje. Videl sem deklice, ki so z ošpičenim svinčnikom obdelovale sošolko po rokah in celo po obrazu, ker jim ni hotela posoditi neke stvari. Zepni nož je sicer prepovedan, a se vedno najde kdo, ki ga naskrivaj nosi pri sebi v pričakovani, da se v vname kak prepir in pretep. Dečki hitro pobesnjijo, čeprav so bili prej prijatelji, medtem ko deklice dalje časa ne pozabijo žalitve in se maščujejo tudi po preteku več mesecev ali celo več let.

Zgolj v želji, da bi se nad kom znesel, je neki naš tovariš naperil pištolo v trinajstletnega prijatelja, ki je sedel poleg njega, in dvakrat sprožil. Ranjenca so odpeljali v bolnišnico, kjer so mu po treh urah operacijskega dela rešili življenje. Ko je prišel k sebi, ni hotel povedati, kdo ga je ustrelil, da bi ne veljal za izdajalca. Nekega večera sem med šolo tudi videl, kako je misijonar prišel klicat nekega mojega tovariša, da bi ga izročil policiji, ki ga je iskala zaradi unora neke gospe. Poznal sem drugega tovariša, ki je v prepiru pri nogometni tekmi obljubil soigralcu, da ga bo ubil; in res ga je dva dni čakal zunaj na cesti z revolverjem v žepu. Posredovati je moral misijonar, ki je fantu spremil daleč domov. Kako je končal, ne vem.

Spominjam se tudi tega dogodka. Nekoč je prišlo k misijonarju dekle v spremstvu svoje matere. Razložili sta, kakšno obupno stanje vlada v družini zaradi oče-

Ta bedna kočja je bila skozi tri leta dom 300 otrokom, katerim je misijonar Ernest Saksida krušni oče, vzgojitelj in varuh

ta: le-ta dela v neki majhni delavnici, a nekaj le zasluži, domov pa od plače nikoli nič ne prinese, vse zapravi in zapije s prijatelji; vsako soboto se pozno zvečer vrne domov grdo pijan; družina je velika, devet otrok; a poleg očeta le ona, 19-letna, nekaj zasluži. Prosili sta torej misijonarja, naj bi se kdo pri oblasti zavzel, da bi vsaj to pot — bilo je pred božičem in mati bi bila rada otrokom kaj boljšega pripravila za praznike — očetovo plačo dvignil kdo drug. Policija je očeta zapra-

zaradi slabega ravnanja z družino in tisto skromno plačo je dvignila žena. Pred polnočnico smo imeli kratko božično priveditev s petjem in nastopi; med gledalci je bila navzoča tudi vsa tista družina, vesela in srečna. Nenadoma se prikaže med nami oče — policija ga je izpustila, ker je bil sveti večer — in se opotekaje pririne do svojih otrok. Kar je sledilo, ne bom opisoval. Vsi so zagnali jok in žalostno odtavali.

(Sledi)

Kamenčki

10.

Posebnost sodobne družbe je nesluteni razvoj in popolnost tiska, radia in televizije. Na kratko jih imenujemo družbena občila. Zadnji koncil jim je posvetil izredno pozornost ter izdal o tem odlok, ki se začne v latinščini z besedami »Inter mirifica«. V tem odloku je o družbenih občilih rečeno tudi naslednje:

»Jasno je, da je obveščanje, tj. iskanje in širjenje vesti, postalo danes, zaradi napredka človeške družbe in tesnejše povezanosti njenih članov, zelo koristno in celo potrebno. Javno in pravočasno sporočanje dogodkov in dejstev omogoča bogatejšo in trajno spoznanje vsakemu posamezniku, ki bo mogel zato uspešneje prispevati k skupni blaginji in lažje sodelovati pri napredku vsega človeštva. Človeška družba ima zato pravico zvedeti, kar je v ustreznih razmerah posameznikom in skupinam primerno« (IM 5). Biti obveščen je torej pravica posameznikov in skupnosti. Tisti, ki vodijo družbena občila pa so dolžni, da posameznike in družbo obveščajo. To velja še prav posebej za tista občila, ki so v lasti države in jih zato podpira vse ljudstvo s svojim denarjem. Taka občila so v prvi vrsti dolžna, da ljudi obveščajo »po resnici in neokrnjeno« (IM 5).

Med občili, ki so v družbeni lasti, sta pri nas radio in televizija. Zasebnih radijskih in televizijskih oddaj ne poznamo ne v Italiji ne v Jugoslaviji. Kako je s temi občili in z njihovim odnosom do slovenskih poslušalcev? Za zgled dva primera iz današnjih časov.

Odprtje Slovenskega radija v Rimu in dnevi od 18. do 20. junija je bil za naš slovenski narod v tem letu eden najvažnejših dogodkov tako zaradi zavoda kot takega kot tudi zaradi slovesnosti, ki so bile s tem združene, saj so se srečali rojaki iz celega sveta, slovenska pesem se je slišala v dveh velikih rimskih dvoranah in v baziliki sv. Petra; papež Pavel VI. je posebej govoril slovenskim vernikom. Za slovenskega častnikarja bi moral biti to dogodek leta. Tržaška radijska postaja je to pravilno razumela in je poslala v Rim posebnega poročevalca. Otvoritvi Slovenika in slovesnosti ob tej priložnosti je posvetila veliko pozornosti med rednimi poročili in imela vse tri dni še posebne oddaje samo o tem dogodku. To je storila radijska postaja v Trstu.

Kaj pa slovenski radio in televizija? Imamo dve radijski postaji na Slovenskem, ena je v Ljubljani, druga je v Kopru. Imamo dve televizijski postaji, ena je ljubljanska, druga je koprška. Ne ena ne druga nista vedeli, kaj se v Rimu dogaja v tistih dneh. Neslovenske postaje so poročale o Slovenih v Rimu, slovenske postaje niso o rojakih v Rimu nič vedele, ozi-

roma niso hotele nič vedeti. Isto velja o dnevnikih v Sloveniji.

Drugi dogodek je iz Ljubljane same. O njem piše Družina v številki z dne 24. junija pod naslovom »Nerazumljiv molk«. V članku Hieronim Zvegljč, frančiškan, ki je zadolžen za mladinske skupine v župniji Oznanjenja Marijinega v Ljubljani, vprašuje, zakaj ljubljanski radio ni hotel objaviti novice o koncertu, ki so ga v frančiškanski cerkvi pripravili 11. aprila 1970 in niti ne o koncertu letos 19. maja, na katerem so izvajali Sattnerjevo kantato »Oljki«. Rajši so jim že plačani denar za obvestilo vrnil, kakor pa da bi koncert napovedali.

Ob teh in sličnih primerih se posebno mi zamejci vprašujemo, ali pravzaprav potrebujemo radijsko in televizijsko postajo in Ljubljani in Kopru. Za tuje dogodke zvemo iz tujih postaj, ki so bolj objektivne in bolj informirane kot so slovenske, o slovenskih dogodkih in o slovenskem življenju pa Ljubljana in Koper nočeta poročati »po resnici in neokrnjeno«. Čemu ju zato še poslušati in gledati?

Nismo in nočemo biti kozlički, ki smejo videti samo, kar je v jaslih, ne pa kar je za njih hrbotom. Članek v Družini pravi, da tudi v Sloveniji nočejo vsi biti kozlički. Zato se vprašujemo, ali sta ljubljanski radio in televizija pa koprski radio samo za kozličke ali za vse Slovence.

(r+r)

Za svobodo vzgoje

Poljski škofje so imeli letno zborovanje poljske škofovske konference. Obravnavali so med drugim tudi načrt poljske vlade, da uvede v šole ateistična načela in spolni nauk. Škofje so poudarili, da imajo starši absolutno pravico odločati o vzgoji svojih otrok, država pa mora to pravico spoštovati. Glede spolne vzgoje pa so škofje izjavili, da načrt, tak kot je, vzbuja zaskrbljenost in nemir pri starših. Vsekakor pa bodo o tem vprašanju še spregovorili.

Vrednost osebne spovedi

Protestantske verske skupnosti odkrivajo vrednost osebne spovedi. Martin Luter je osebno visoko cenil spoved in se je je tudi vse življenje posluževal. Kasneje je pri protestantih osebna spoved prešla v pozabo. V novejši dobi pa vedno bolj spoznavajo vrednost osebne spovedi in se je mnogi tudi poslužujejo.

Krst je resna zadeva

V Splitu je nadškofijski svet sklenil, da je dovoljeno krstiti le tiste otroke, katerim je zagotovljena tudi verska vzgoja. Krstiti smejo le domači župniki, izjemoma tudi drug duhovnik, vendar le z dovoljenjem domačega.

V začetku junija je minilo 28 let, odkar so Angleži nasilno predali jugoslovanskim komunistom 11.300 razoroženih domobrancev slovenske narodne vojske iz Vetrinja na Koroškem, kamor so se bili umaknili pred ofenzivo sovjetske armade, ki je takrat prodrla na treh bojiščih: v Srbiji, na Hrvaškem in v Prekmurju. Naj dodam, da poseg sovjetske armade sploh ni bil v skladu z jaltskim sporazumom, po katerem naj bi bil za »osvoboditev« Jugoslavije zadolžen samo Tito in njegova vojska brez intervencije tedanjih zaveznikov.

Nobenega dvoma ni, da bi Titovi vojski trda predla, da ji ni prav tisti čas priskočila na pomoč sovjetska armada. Da bi krili umik množice civilnih beguncev pred »osvoboditelji« in preprečili nadaljnje prelivanje krvi, je vodstvo slovenskega domobranstva določilo umik vojske iz domovine; približno 13.000 mož se je umaknilo v Avstrijo, kakih 7.000 mož pa v Italijo.

ZALOSTNA OBLETNICA

Pod tem naslovom sem se pred letom dni v Katoliškem glasu (št. 21 - 25.VI.) spomnil teh zahrbtno vrmljenih in pobitih mož in fantov. Članka nisem napisal z namenom, da bi načel nove polemike in zbujal nova sovraštva, saj je vse moje pisanje in delovanje med Slovenci v svetu vodila težnja po dialogu in narodni spravi. V ta dva pojma — dialog in narodna sprava — sem trdno verjen in prepričan, da se bosta prej ali slej uresničila, pa čeprav jima nasprotujejo razni Popiti in Crti. V tej želji po dialogu in narodni spravi sem tudi ob lanskim obletnici počastil spomin 12.000 padlih mož in fantov ter pozval slovenske komuniste, naj čimprej vrnejo čast mrtvim, javnost pa seznanijo z morilno akcijo in storilci množičnega pokola dvanajst tisoč sinov slovenskega naroda.

»OBLETNICA PORAZENCEV«

V isti številki je Katoliški glas lani objavil članek, v katerem se avtor spominja umora prof. L. Ehrlicha, ko se je dne 26. maja 1942 zgrudil pod streli atentatorja po naročilu ljubljanskega vodstva komunistične partije. Obenem navaja zapiske Edvarda Kocbeka, kako v njih kristjan Kocbek opravičuje politični umor kot revolucionarno sankcijo, po kateri sme s polno pravico seči neka človeška družba, ki je odgovorna za kolektivno usodo in ima zato pravico biti neusmiljena. Ob takem razmišljanju avtor sprašuje Kocbeka: Kdo je OF postavil na oblast, kdo ji poveril odgovornost, kdo ji dal pravico biti neusmiljena?

Naj dodam, da je bil skupaj s prof. L. Ehrlichom od omenjenega vodstva KP obsojen na likvidacijo tudi še živeči prof. Ciril Zebot, ki je redno kot ministrant stregel duhovniku dr. Ehrlichu pri sveti maši, le tisto usodno jutro ne; tako je namesto njega skupaj s prof. Ehrlichom padel kot žrtev atentata visokošolec Ivan Rojec, Primorec, popoln apolitič.

»CRTOVO« PSOVANJE

»Crt« v tržaškem Delu z dne 8. junija 1972 komentira in citira moj članek, kako so »zavezniki« izročili jugoslovanskim partizanom »skupino nacističnih krvnikov slovenske narodnosti«, ki jih je dočakala »zaslužena kazen« v Kočevskem Rogu. Nadalje kot Kocbekov častilec odgovarja uredništvu Katoliškega glasa, češ, da je »O.F. oblast dala ljudstvo, ki je nepremagljivo... Le črne duše slovenskega izdajstva nočejo pozabiti, da jih je izpljunilo človeštvo in opravičujejo tiste, ki so vladali s terorjem v senci nacističnih čelad in škornjev.«

Predvsem menim, da bi bil lahko tovariš »Crt« pred javnostjo vsaj toliko pogumen, kot jaz ter svoje pisane izjave podpisal s pravim imenom, da bi zanje odgovarjal, ne da bi se mu bilo treba zatekati k neumestnim psevdonomim.

NEKAJ VPRAŠANJ

Pa je tovariš »Crt« res prepričan, da je slovensko ljudstvo premoglo kar 20.000 »nacističnih krvnikov«? Potemtakem je tudi Kocbek v zmoti, ko je pred dvema letoma v Dragi izjavil, da je ves slovenski narod enotno nastopil v O.F.! Ali se je

Pomoč italijanske Cerkve Afriki

Na pobudo italijanske škofovske konference za pomoč afriškim rodovom, ki jih je prizadela strašna suša, je italijanska Caritas internationalis nakazala prve zneske pomoči in sicer za Visoki Volta 20.000 dolarjev (11 milijonov lir) za nakup semen, Nigeriji 20.000 dolarjev za nakup hrane za otroke in enako vsoto Maliju za nabavo zdravil.

tovariš »Crt« sploh vprašal, kaj je bilo vzrok, da le-teh 20.000 mož ni pristopilo k O.F.? Se mu ne zdi, da so tudi oni izšli iz ljudstva, da so bili še celo izrazi volje večine slovenskega naroda, vsaj po številnem merilu sodeč?

Osvobodilni Fronti je torej dala oblast ljudstvo? Strinjam se le v toliko, v kolikor je bila borba proti okupatorju tudi izraz volje slovenskega ljudstva. Ali Osvobodilno Fronto je spretno organizirala, vodila in o njej samovoljno odločala le K.P. in si s terorjem in pobijanjem vseh dejanskih in možnih nasprotnikov komunizma (tako imenovanih izdajalcev slovenskega naroda in okupatorjevih hlapcev) prilastila oblast.

Dejansko so bili vsi partizani v svojem boju proti okupatorju le orodje v rokah K.P., ki je ta boj izrabila za zmago komunistične revolucije. In prav tako, kot so bili ne-komunisti v O.F. brez vsakršne vloge in besede, tako je še danes nimajo kot člani S.Z.D.L. — naslednice O.F.; tudi danes vodijo S.Z.D.L. le komunisti, čeprav ji po ustavi gre, da bi nastopila kot samostojna organizacija poleg Zveze komunistov.

In prav primorske partizane, ki jih je dalo primorsko ljudstvo, da bi v okviru O.F. osvobodili svoje od fašistov in tujevo zasuznjeno ozemlje in ga priključili matični Sloveniji, je K.P. Slovenije tako žalostno izigrala. Sam tovariš Kardelj je napisal o bazoviških žrtvah, da so padle za napačno stvar, ko so padle za »pridružitve Primorja Jugoslaviji!«

Ko sem kot komandir čete stavil vprašanje politikomisarju X. Ljubljanske brigade (še danes živčemu in na odgovornem položaju v Ljubljani), kaj bo s Trstom in Gorico, mi je odgovoril: »Ni važno, kam se priključita po vojni, važno je, da bodo v njiju vladali komunisti, bodisi italijanski ali pa slovenski.«

Verjetno je že takrat mislil na poznejšo »fratellanzo«, ki je samo škodila nacionalnemu vprašanju slovenske manjšine in tako potrdila, kako jalovo so bili primorski partizani in primorsko ljudstvo poplačani za svoje napore in žrtve za narodno osvoboditev.

RESNICA JE DRUGACNA

Ali pa je tovariš »Crt« tako sveto prepričan, da so »vaškimi stražam« in pozneje domobranstvu predajali oblast Graziolijske črne srjace in nacistični generali?

Tako imenovano kontrarevolucijo so izvajali sami komunisti (kot nujno in edino možno sredstvo gole samoobrambe proti brezobzirnemu partijskemu terorizmu, ko so po nemškem vpadu v Sovjetsko zvezo začeli komunisti po Sloveniji pobijati prve civilne žrtve, češ, da so to »belogardisti« in izdajalci.

Ves njihov greh pa je bil v tem, da so si upali povedati, kdo dejansko vodi O.F., nekateri pa še tega niso zakrivali. Sam dr. Biber je za okroglo mizo jugoslovanskih zgodovinarjev v Beogradu lani izjavil, da so mnogi voditelji K.P.J. s svojo preveč ekstremno linijo za časa O.F. izvajali kontrarevolucijo. Sicer pa je znano, s kakim slepm zanosom so za časa Kominforma jugoslovanski komunisti izvajali Stalinova navodila; glede Stalina in njegovih zločinov pa prepustim bralcu, da si sam prikljče v spomin izjave tovariša Hruščeva na 23. kongresu K.P. Sovjetske zveze.

Sam sem bil prej član O.F. kot kaj drugega in kot tak deportiran od fašistov na prisilno delo v Italijo. Bil sem borec-partizan v Gradnikovi brigadi; na Nanosu smo bili obkoljeni od Hermansove divizije in se mi je posrečilo, da sem se s skupinico partizanov prebil in pozneje vključil v Ljubljansko X. brigado. Tam sem napredoval vse do komandirja čete in preživel veliko nemško ofenzivo.

Sele potem sem postal domobranec in kot tak objokujem mrtve fante, ki so bili skupaj z mano predani jugoslovanskim komunistom in katerih množični pokol je znan slovenskemu narodu; ostal sem zvest spominu nanje. Pa ne objokujem le njih, temveč objokujem vse padle partizane, ki jih je idealizem gnal v borbo za osvoboditev slovenskega naroda, objokujem vse nepotrebne žrtve slovenskega naroda med vojno, objokujem njegovo usodo, ko je zapadel diktaturi stalinizma in še danes občuti njene posledice.

Z ozirom na povojni razvoj K.P. Slovenije in kljub začasnemu zastoju pa upam, da se bodo na slovenskem političnem ozorju slej ko prej pojavili ljudje, ki ne bodo več odklanjali dialoga in narodne sprave. Le-ta bi slovenskemu narodu le koristila, saj ga v bližnji bodočnosti čakajo še težke in odgovorne naloge.

Vinko Levstik, Rim

Solski uspehi na nižji srednji šoli »Ivan Trinko« v Gorici

Na nižji srednji šoli »Ivan Trinko« so z uspehom izdelali nižji tečajni izpit sledeči dijaki:

Sekcija A: Butkovič Rafael, Čej Robert, Czapiz Marino, Devetak Davorin, Ferletic Jordan, Feroletto Jožko, Macuzzi Simon, Ošbat Aleksander, Persoglia Lovrenc, Pintar David, Planinsceak Florijan, Sirk Ivan, Tabai Maksim, Tercic Flavijan, Tomsic Edvard. En dijak (privatist) je zavrnjen.

Sekcija B: Beuciar Marijan, Bukovec Marko, Cerneti Jurij, Cernic Kazimir, Cijan Joško, Cont Vladimir, Cubej Marko, Klanjsceak Marko, Laurencich Rado, Leban Maver, Marega Livij, Mucci David, Pisk Aleksander, Qualizza Vladimir, Tabai Rajmund, Ursic Aleksander.

Sekcija C: Berlot Loredana, Cijan Marija, Cotič Damijana, Drobež Alenka, Ferletic Adrijana, Ferletic Ana, Figheli Bernarda, Gergolet Darija, Gergolet Radica, Gulin Vijolica, Humar Loreta, Komjanc Pija, Oblak Ornela, Paulin Nadja, Peric Livija, Peric Nevija, Perse Silvana, Petean Adrijana, Princi Irena, Tomsic Palmira.

Sekcija D: Bensa Dolores, Božič Veronika, Brancovig Evelina, Colja Danijela, Devetak Dorijana, Devetak Mavra, Fajt Tamara, Gergolet Renata, Komjanc Damijana, Kompara Jasna, Leghissa Sonja, Marcolini Silvestra, Marusic Anita, Marusic Gabrijela, Marusic Loredana, Nanut Loredana, Semoli Lilijana, Stanic Patricija, Svab Danila, Terpin Bruna, Visintin Marjetica (privatistka). Ena dijakinja je zavrnjena.

Goriški zlatomašniki

K duhovniškim jubilejem, ki smo jih že omenili v prejšnjih številkah, dodajemo danes še naslednje:

Dne 1. julija je poteklo 50 let, odkar je bil posvečen v mašnika don Luigi Cossi, dolgoletni župnik v Fari, sedaj v pokoju. Posvečen je bil skupaj z dekanom g. Viktorjem Kosom. Iste dne je bil posvečen tudi zlatomašnik don Giuseppe Marcosig, župnik v Muscoli v Furlaniji. Dne 8. julija pa bo obhajal zlato mašo prof. don Vittorio Toniutti, nekdanji organist v goriški stolnici in sedaj upokojeni profesor glasbe.

Vsem zlatomašnikom naše čestitke in voščila.

Nova cerkev v Vermeglianu

V nedeljo 24. junija je goriški nadškof msgr. Cocolin posvetil novo župno cerkev sv. Stefana mučenca v Vermeglianu. Vermeglian je vas ob cesti iz Doberdoba v Ronke, ob vnožu Krasa. V preteklosti je bila samostojen vikariat z lastnim du-

hovnikom, kadar je bilo to mogoče; velikokrat pa so jo upravljali župniki iz Ronk. Po zadnji vojni je pa Vermeglian silno narasel kot sploh vse vasi okrog Tržiča. Naselile so se nove družine, nastali so novi predeli okrog starega središča. Zaradi tega je stara cerkev sv. Stefana postala premajhna. Skofija se je odločila in najprej dvignila Vermeglian v samostojno župnijo. Prvi župnik je postal don Attilio Della Mora leta 1965. Nato so začeli misliti na novo in večjo cerkev. Temeljni kamen so pravzaprav postavili že leta 1964. Nato so cerkev gradili polagoma skozi deset let. Sedaj je končana in g. nadškof jo je posvetil.

Vermeglian je zelo povezan z Doberdodom in živi tam sedaj kot tudi v preteklosti precejšnje število Kraševcev, posebno Doberdobce. Mislimo, da bo treba za te slovenske vernike, ki živijo v Trziču in drugih centrih okrog Tržiča, poskrbeti, da bodo vsaj kdaj imeli možnost poslušati božjo besedo in prisostvovati sveti liturgiji v svojem materinem jeziku. Po drugih predelih goriške nadškofije se je v

tem oziru naredilo že to in ono v zadvoljstvo večine vernikov. Potrebno bo kaj ukreniti tudi za Slovence okrog Tržiča in v Trziču samem.

Zasedanje škofijske duhovščine

Pretekli teden v ponedeljek in torek je bilo v goriškem malem semenišču zasedanje škofijske duhovščine pod vodstvom nadškofa msgr. Petra Cocolina. Na zasedanju so podali poročila o delovanju Duhovniškega sveta v zadnjem letu, nadškof pa je imel moralno poročilo, v katerem se je dotaknil nekaterih vprašanj v zvezi z delom Duhovniškega sveta. Sledile so debate, ki so bile dolge in zelo živahne. Tako dolge in številne so bile, da navzoči pravzaprav v dveh dneh debat niso nič pametnega sklenili, kaj šele napravili. Sklepe so pustili za novo zasedanje v septembru.

† Pavla Gregorec

V ponedeljek 2. julija je v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici umrla Pavla Gregorec, najstarejša sestra pok. msgr. Srečka Gregorca. Učakala je 86 let. K bratu Srečku je prišla, ko je bil še v šturjah za župnika. Potem je prišla z njim in sestro Ano v Gorico. Tu je živela vsa leta po vojni in pokopala pred tremi leti mlajšo sestro Ano, lani ji je umrl brat, sedaj je za obema odšla še ona. Naj počiva v miru, saj je bila izredno dobra in tiha Marijina družbenica.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Zlata maša msgr. Viktorja Kosa

Pri zlatomašniku Viktorju Kosu bi bolj kot o zlati maši morali govoriti o zlatih mašah. Saj je moral zlato mašo imeti na treh krajih in čaka ga še na četrtem, v rodnem Podmelcu na Kneži. Najprej je na praznik sv. Petra in Pavla imel zlato mašo v Sempetru. Ta dan je cerkveni praznik šempetrske župnije in dekan Viktor Kos je imel slovesno opravilo ob 6. uri zvečer. Cerkev je bila polna kot le ob izrednih priložnostih. V nedeljo 1. julija je g. Kos šel v Komen, kjer je bil 39 let župnik in dekan. Tudi Kraševci so svojega dolgoletnega dekana lepo sprejeli, okrasili veliko komensko cerkev sv. Jurija in jo ob slovesni zlati maši tudi napolnili, kar je v Komnu bolj redek pojav. Zlatomašniku je govoril g. Srečko Suligoj, sedaj župnik in dekan v Medani, ki je bil Kosov kaplan v Komnu več kot deset let. Prava zlata maša pa je bila 2. julija na Sv. gori. Tu je namreč dekan Kos imel prvo sv. mašo pred 50 leti. Za to priložnost se je zbralo v Marijinem svetišču lepo število zlatomašnikovih sobratov in prijateljev. Duhovnikov je prišlo 34, vernikov iz raznih krajev je pa tudi bilo precej. Prišli so tudi zlatomašnikovi sorodniki.

Pri maši je z zlatomašnikom sodarovalo 18 duhovnikov. Govoril je pa g. Kos sam. V govoru je omenil, za koliko dobrot mo-

ra biti hvaležen Bogu. Začel je z očarljivim planinskim svetom pod Crno Prstjo, kjer je bil rojen pred 74 leti, in ki je zlatomašniku navdihnil občutljivost za vse lepo in božji naravi in tudi njegov optimizem, ki ga spremlja celo življenje. Potem je omenil svoje starše, posebno še pokojnega očeta. Težko bi mogel kdo očeta lepše orisati, kot ga je dekan Kos: nepismen je bil mož, ki je pa postal dosmrten ud Mohorjeve družbe; čeprav nepismen se je naučil razločevati črke in jih je potem učil svoje otroke; zahteval je, da so mohorjevke brali v družini na glas; zgodbe sv. pisma, ki so izhajale tista leta pri Mohorjevi družbi, je dal vezati v usnje; prvi rožni venec, ki ga je dobil kot 18-leten fant, je zvesto molil z družino vsak dan in ga še danes po sto letih hranijo na domu kot dragoceno dediščino.

Iz take družine je izšel dekan Kos, ki je pozneje služboval v Bovcu, v Logu pod Mangartom, v Zabnicah in je nazadnje kot 32-leten duhovnik prišel za dekana v Komen, ker ni nihče drugi hotel tja zaradi težkega političnega položaja v tistih letih. V Komnu je doživel marsikaj lepega, a še več hudega. Toda dekan Kos se spominja samo lepega. Zato tudi ni omenil poživja Komna v februarju 1944 in izгона v nemško taborišče pri Neumarktu na Bavarskem, kamor je bil odpeljan s svojimi Komenci, četudi bi se bil lahko rešil. Iz življenja v taborišču je omenil samo »Betanijo«, to je dobro nemško družino, ki je sprejela g. Kosa in njegovega tedanjega kaplana Mirka Renerja kot prijatelja in silno veliko pomagala vsem potrebnim v taborišču.

Takšen je bil in takšen je zlatomašnik g. Kos, ki sedaj v mejah možnosti skrbi za duhovne potrebe bolnikov v Šempetrski bolnišnici. Ker se tja zatekajo bolniki iz cele Primorske, poznajo zlatomašnika Viktorja Kosa že po vsej primorski deželi. Zato mu tudi vsi želijo zdravja in še dolgega življenja skupaj s sobraty, ki so se po maši zbrali z njim v prijazni obednici

Širite »Katoliški glas«

patrov frančiškanov na Sv. gori.

Zlatomašniku msgr. Viktorju Kosu čestitamo tudi goriški Slovenci, saj smo tudi mi nekoliko deležni njegovega mašniškega dela. Lansko leto je namreč večkrat maševal v goriški stolnici in tudi v Sovodnjah, ko so bili tam brez lastnega župnika.

Letošnji novomašniki in statistike

Mariborska škofija ima letos 20 novomašnikov ali enega na 39.000 prebivalcev, ljubljanska škofija jih ima 17 ali enega na 41.000 prebivalcev, primorsko-koprska jih ima pet ali enega na 45.000 prebivalcev. Če vzamemo še novomašnike redovnike, ki jih je bilo 17, potem dobimo število 59 novomašnikov na 1.725.000 prebivalcev Slovenije ali enega novomašnika na približno 29.000 rojakov.

Če bi veljalo isto razmerje pri nas na Goriškem in Tržaškem, bi morali imeti Slovenci dva novomašnika, nimamo pa nobenega.

RADIO TRSTA

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 8. do 14. julija 1973

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Dušan, trnek in ribe«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 15.45 »Cincila za nekdanje dame«. 17.30 Filmska glasba. 20.30 Sedem dni v svetu.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slov. tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Karajan podaja Beethovna in Brahmsa. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi.

Torek: 11.35 Pratika. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Odmevi kmečkih puntov. 19.20 Za najmlajše. 20.35 A. Borodin: »Knez Igor«, opera.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Koncert. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Simfonični koncert. 21.05 Za vašo knjižno polico.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Govorimo o ekologiji. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Pomlad se prebujala«. Radijska igra.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Simfonične skladbe deželnih avtorjev. 19.10 Na počitnice. 19.20 Zbori in folklor. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.30 Koncert. 21.50 V plesnem koraku. 22.05 Zabavna glasba.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Koncertisti naše dežele. 19.10 Aleš Lokar: »Tržačan v Ameriki«. 19.20 Revija zborovskega petja. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Na počitnice. 21.05 Melodije v polmraku.

ZA KMETOVALCE

Kako podaljšamo svežino odrezanih cvetlic

Tvrška SIAPA je stavila na trg novo sredstvo za ohranitev odrezanih cvetlic. Imenuje se Duraflor industriale in ima obliko prahu, ki je topljiv v vodi. Takšna raztopina vsebuje vse gnojilne snovi za popoln in hiter razvoj odrezanih cvetlic. Doslej so izvedli poskuse na nageljnih, krizantemah in frezijah, kjer se je Duraflor dobro izkazal. Poskusi z vrtnicami, gladiolami, gerbero itd. pa še trajajo.

Za gnojilno raztopino se rabi 40 gr Duraflora na liter vode in odrezane cvetlice se stavi približno v 10 cm visoko raztopino. Posoda je lahko steklena, plastična itd., ne pa kovinska. Na pravkar odprte cvete Duraflor deluje tako, da jih ohrani 10-12 dni v svežem stanju, dočim v vodi propadejo v 6-7 dneh. V tej raztopini obdrži cvetje neprimereno lepšo barvo in vonj, svet pa postane večji v primeri z onimi v vodi. Če pa so nageljni še zaprti, vpliva Duraflor nanje tako, da pospeši odprtje cvetja. V Durafloru se odprejo v 3-4 dneh, dočim v vodi šele v 5-6 dneh. Najlepše uspehe se doseže v svetlem prostoru pri temperaturi 18-22°C in vlagi 60%.

Duraflor je namenjen predvsem pridelovalcem in prodajalcem cvetlic. V takem primeru se ista raztopina lahko rabi večkrat, vendar ne dalj kot 10 dni. Ko se vzame cvetlice iz raztopine, naj se jih oplakne s čisto vodo. Prostor naj bo zraven, da se razgubi etilen, ki bi se morda razvil. Duraflor je uporaben tudi za cvetlične šopke v stanovanju, kjer bo njihova lepota vztrajala 2-3 krat dalj časa kot v čisti vodi.

Inž. Janko Košir

Afrikanske Cerkve nasprotujejo konkordatu s Portugalsko

Pavel VI. je sprejel v avdienci kanonika Burgersa Carra, ki je generalni tajnik konference afriških Cerkva, ki združuje vse krščanske Cerkve v Afriki razen katoliške. Pavel VI. se je dolgo razgovarjal s kanonikom Carrm. Ob odhodu iz Rima je Carr dal izjavo, v kateri pravi, da afriške Cerkve zahtevajo, naj Vatikan odpove konkordat, ki ga je leta 1940 sklenil s Portugalsko. Ta dogovor, da je škodljiv za koristi Cerkve v Afriki, ker se ga portugalske oblasti poslužujejo, da laže izvajajo svojo kolonialno politiko zatiranja afriških domačinov.

Tudi beli očetje so prišli v spor s portugalskimi oblastmi in so pred dvema letoma zapustili vse postojanke, ki so jih imeli v portugalskih kolonijah iz protesta zoper vladno postopanje z domačini, tudi s kristjani. Rekli so, da ne morejo prevzeti soodgovornosti za tako ravnanje.

Koncert ansambla »Musica antiqua« pri Sv. Ivanu

Prejšnji teden se je pod okriljem SKPD »Mirko Filej« vršil v cerkvi sv. Ivana v Gorici zanimiv in posrečen instrumentalni koncert, ki ga je priredil ansambel »Musica antiqua«. To skupino so sestavljali flavtist Miloš Pahor, violinista Vili Jamšek in Marko Fabiani, violistka Marija Liberšar ter čelist Edi Majaron, prvi iz Trsta, vsi ostali pa iz Ljubljane.

Spored koncerta je obsegal vrsto skladb mojstrov klasičnega obdobja, kot so Johann Christian Bach, Haydn, Beethoven in Boccherini. Slišali smo izvedbe komornih del kot so kvartet, trio, serenada in kvintet. Vsa dela so bila zelo primerno izbrana za koncert v cerkvi, tudi če sama na sebi sicer niso izrazito cerkvena. Resnost, ubranost, dognanost, umerjenost — to so odlike del, ki so poleg bogate invencije še bolj izstopale po fini interpretaciji in preciznosti nastopajočih umetnikov.

Tudi sam okvir koncerta, namreč prezbiterijski svetovjanske cerkve se je izkazal kot primeren oder, cerkev sama pa kot izbran auditorij za komorno zasedbo. Zeleni je, da bi v tej cerkvi še nadaljevali s sedaj začeto dejavnostjo.

Proslava kmečkih uporov

Na Vrhu bo v soboto 7. in v nedeljo 8. julija proslava kmečkih uporov. Nastopili bodo pevski zbori, godba na pihala in slovenski govorniki. V soboto bo začetek ob 21. uri, v nedeljo pa ob 19. uri.

OBVESTILA

Ravnateljstvo strokovnega zavoda za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici, ul. V. Veneto 74, sporoča da 24. julija ob 12. uri zapade rok za vpis v šolsko leto 1973-74.

Ravnateljstvo gimnazije-liceja in učiteljsišča v Gorici, ul. Croce 3, sporoča, da 24. julija ob 12. uri zapade rok za vpis v šolsko leto 1973-74.

Ravnateljstvo nižje srednje šole »Ivan Trinko« sporoča, da se vrši vpisovanje v nižjo srednjo šolo vsak dan od 9. do 12. ure do 24. julija.

Kulturni krožek Devin Stivan je ustanovil šahovski odsek, ki bo priredil tečaj za ljubitelje šaha. Tečaj se bo pričel v četrtek 5. julija ob 20.30 in se bo nadaljeval vsak četrtek zvečer ob isti uri. Dne 26. julija se bo začel prvi notranji šahovski turnir, ki se bo zaključil 5. avgusta v devinskem gradu ob ljudskem prazniku.

DAROVI

Za sklad Katoliškega glasa: N. N. namesto cvetja na grob R. Pertot 1.000 lir.

V spomin na mamo Franciško Doles daruje sin Fortunat po 5.000 lir za Zavod sv. Družine, Alojzijevešče, Katoliški dom in sklad Katoliškega glasa.

Za Alojzijevešče: Pina Busoni 2.000 lir.

Za Marijin dom v ul. Risorta 3 v Trstu (v maju in juniju): Fani Mozetič 5.000; N. N. 195.000; N. N. v spomin pok. Jožef L. S. 5.000; Marija Urbančič 5.000; M. S. 5.000; L. R. 10.000; Cislilin Antonija 3.000; N. N. v spomin na pok. Pepco Likar 5.000; Antonija Vatovec 10.000; N. N. 3.000; M. F. 50.000; N. N. v spomin pok. Pepce Likar 2.000; družina Simčič 5.000; A. Zivec 4.500; H. B. 5.000; N. N. 15.000; R. M. 3.000; H. L. ob štiridesetletnici mašništva voditelja družbe 20.000 in nabirka v družbi 323.300 lir.

Za popravilo cerkve v Rojanu: sorodniki, prijatelji in znanci ob pogrebu gospe Stefanije Sanabor namesto cvetja (na njeno izrečno željo) 155.000 lir.

Namesto cvetja na grob pok. Franciške Komjanc por. Pintar daruje sorodnica za Alojzijevešče 5.000 in za Zavod sv. Družine 5.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Maning Ave, Toronto, 50 dol. (29.500 lir); Jože Simčič 5.000; družina Terčič, Števerjan, namesto cvetja na grob Franciške Pintar 3.000 lir.

Za misijonarja Jožeta Cukaleta: zapuščina na pok. Franciške Pintar iz Števerjana 20.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpeca: Trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Umril je Nande Novak

Potom romarjev, ki so bili ob otvoritvi Slovenika v Rimu, je prišla vest, da je Nande Novak hudo bolan. Upal in veselil se je, da se bo tudi on udeležil tega romanja. Goriški prijatelji smo šli, da bi ga obiskali, a žal, našli smo ga že na mrvaškem odru na njegovem domu v Vrhpolju blizu Kamnika. Umril je v nedeljo 24. junija ravno ko ga je obiskal msgr. dr. Vilko Fajdiga iz Ljubljane. Dočakal je 81 let, kar se skoraj ne zdi veliko z ozirom na njegovo korajžo in krepko postavo.

Nande Novak je bil v Sloveniji pred drugo svetovno vojno splošno znana in spoštovana osebnost. Njegova življenjska pot je bila zelo razgibana. Do vojne je bil vrsto let za župana v Kamniku in predsednik Slovenske županske zveze. Zaradi političnega in narodnega prepričanja je že v predvojni Jugoslaviji trpel preganjanje in nadlegovanje od raznih oblasty.

Toda Nande ni klonil, tudi med vojno ne. Ostal je zvest verskim in narodnim izročilom. Vsako sodelovanje z Nemci je odklonil. Bil je zaprt in potem interniran v Srbijo, ter stalno zasledovan tudi ko se je vrnil v Ljubljano. Po vojni je odšel na Koroško, kjer se je takoj lotil prosvetnega delovanja. Učil je fante petja in prijel igre. Vsakdanji kruh pa si je služil z delom na majhni kmetiji. Po štirih letih je šel v Ameriko. Kot upokojenec se je spet vrnil na Koroško in sicer v Smihel. Tam je bil za organista in pevovodjo.

Iz Smihela je začel prihajati tudi v Gorico, saj so ga spomini vlekli v kraje, kjer je bil na fronti v prvi svetovni vojni. Tu si je takoj pridobil znancev in prijateljev, kot povsod, kjer je hodil. Posebno je bil navezan na pokojnega prof. Fileja. Ob vsaki priložnosti, ko se je mudil na Goriškem, je rad pomagal pri zboru »L. Bratuž« in pri cerkvenem petju. Vedno se je živo zanimal za vse versko in prosvetno delovanje na Goriškem.

A njegovi obiski na Goriškem so polagoma začeli postajati bolj redki. Usmerjali so se vedno bolj v domači kraj, kamor ga je najbolj vleklo. Tam je zadnje čase stregel v boleznii bratu in sestram, končno pa tudi sam zbolel in legel v slovensko zemljo pod Kamniškimi Alpami, ki jo je tako zelo ljubil.

Nande je bil izredno veselega značaja. Vedrost je izhajala tudi iz njegove globoke vernosti. Njegove živahne pogovore je vedno prepletal prešeren smeh in zraven še petje. Zato pa je tudi imel obilo lepega petja na zadnji poti v Nevlje pri Kamniku.

Pogreba se je udeležilo veliko ljudi. Obrede je opravil msgr. dr. Fajdiga ob asistenci drugih duhovnikov. V poslovilnem govoru se je Nandedu zahvalil v imenu Cerkve in slovenskega naroda za vse storjeno delo in velikodušnost. O njem je dejal, da je veliko storil, tudi ko ni mogel več nič narediti — molil je vsak dan rožni venec za slovensko ljudstvo. Ob grobu je Nandedu v slovo spregovoril v imenu Korošcev in šmihelske fare župnik iz Smihela. Dragi Nande, tudi na Primorskem te bomo ohranili v najlepšem spominu in hvaležnosti. Ti, ki si bil zaveden, pošten in čist značaj, vesel gorenjski fant, spremljal nas tudi iz večnosti. Tvoje veselje je pri Bogu postalo popolno. **V. P.**